

R a p p o r t
om moskustransporten til Spitsbergen 1929.

Tirsdag den 10 september fikk jeg telefon fra dscent Hoel om å komme til Oslo til konferanse om transport av 18 moskusokser til Spitsbergen. Det blev bestemt at jeg skulde reise til Ålesund og følge oksene derfra.

Onsdag, 11te september.

Jeg reiste vestover med 19.35 toget.

Torsdag, 12te september.

Kom til Ålesund kl. 11.30. Tok inn på Hospitset og satte mig i forbindelse med Lilleness og Aarseth. Om kvelden traf jeg rkteren skipper Andresen. Dyrene kom om kvelden, men vi kunde ikke få dem ombord i ekspedisjonsfartiet "Veslekari", da den ikke var i orden enda. "Slbarden" med dyrene ombord la sig ved siden av "Veslekari".

Freitag, 13de september.

Dyrene og 5 ton fr blev tat ombord i "Veslekari". Kjelesjau og forskjellig annet gjorde at vi først var klar til avgang utpå natten til 15/9.

Søndag 15de september.

Vi gikk fra Ålesund kl.6,30. Da vi skulde til Harstad holdt vi oss innenskjærs. Været var bra. Et par av kalvene var litt sturne.

Mandag 16de september.

Kalvene var kviknet til igjen. S/v bris. Stor slingring på Folla. Jeg kan forresten ikke forstå at skuten slingret av, for sjøen var rolig.

Tirsdag 17de september.

Regn og ufyselig. Heldigvis nesten stille på Vestfjorden.

Onsdag 18de september.

Kom til Harstad kl.1. Storm av S/v. Vi hadde et svare strev med å holde folk unna dyrene. Da Store Norske skulde ha med en hel del poteter som mtte i rummet blev vi nådd til å la bli igjen 1800 kg. høi. Ing.Westbye lovet å sende det med første båt.

Torsdag 19de september.

Regnbyger og kuling. Avgik kl. 22,30 for Tromsø.

Fredag 20de september.

Var i land i Tromsø og telegraferte. Passerte Fugløkalven Fyr kl. 19,30. Regn og en liten bris av øst. Tung dønning av s/v. En av kalvene var i det siste begynt å sture. De kalvene som var kjøpt av Andresen og Lilleness var svært magre. Den syke var en av disse. Veslekari-dyrene var fetere.

Lørdag 21de september.

Fint vær. Dønningen avtatt. Farten 6 3/4 sjømil. Kalvene blev dårligere efter hvert. Vi hadde kjøpt 10 kg. havregryn i Harstad, for å få dem til å spise på såg litt fett, men ingen vilde smake den i no form. "VESLEKARI" er en fel slingrebøtte.

Søndag 22de september.

Jeg var oppe og så til kalven kl. 5. Den var da allerede død. Jeg ga ordre om å la den stå der til efter frokost, men hvordan det nå var, så hadde de tat trossene og lempet den overbord med kalven i. Dette var selvsagt svært ubetenksomt. Kl. 7,30 fik vi Bjørnøya i sikte. Vi skulde hat den om luvart, men den kom på le. Svært lav barometerstand, stille, tåke.

Mandag 23de september.

Kl. 0,30 la vi bi, da vi mente å være opunder Sydkap. Vi kunde ikke fortsette, da vi måtte vente på dagslys for å se om det var no is østover. Kl. 3,30 gik vi igjen. Is så vi ikke. Utover dagen fik vi et rent hundevær med sne og kuling av V n/v. Peilet Lavnesset kl. 17. Nordover hadde vi ingen klare topper. Jeg fik et glimt av Griegsfjell, Protektor og Lex. Solfjellet skimtet vi og. Men da Bay mente at vi var for langt syd enda, blev det så at vi la leir for natten.

Tirsdag 24de september.

Kl. 1,30 begynte vi å gå så smått innover. Fik kjenning av Alk-hornet og var i Advent Bay kl. 7. Her så det ganske vinterlig ut. Sne helt i fjeren. Vi losset dekslasten ved Gamlekaien og gik kl. 11 over til Hiorthhamn med dyrene. Landsetningen begynte kl. 12. Vi hadde lånt en jernpram og tok 2 - 3 dyr ad gangen. Vi slapp kalvene først. Dyrene begynte å spise gress med en gang de kom ut av kassen. Det var bare en ku som satte avgårde. Vi gjorde istand med høi under spisebakken, sån at kalvene kan ha no å ty til om det skulde bli småt med føde ute. Landsetningen tok 4 timer.

Onsdag 25de september.

Da jeg måtte vente på høiet og fredningsbestemmelsene som skulde komme efter, kunde jeg ikke benytte leiligheten å bli med Seve-roles som skulde gå utnå morgenkvisten. Jeg foreslo for Andresen

at han skulde bli med dem, men han vilde ikke reise igjen enda. Vi gikk kl. 2,15 til Green Harbour med vinterforsyning til radiostasjonen, og til Barentsburg for å hente no maskiner. Fikk med Warming med familie innover og var i Advent Bay kl. 2 nat til 26/9.

Torsdag 26de september.

Stille, kjølig vær. Sneen lå ned til 200 m.o.h. Kl. 15 reiste vi over til Hiorthhamn og så til dyrene. Da det var så langt på dagen at ~~vi~~ ikke var tale om å strende om efter alle, nøiet jeg mig med å konstatere at ingen hadde spist sig ihjæ på det saftige gresset nede ves husene. Vi så 8 stykker og de så ut til å like sig godt. En kalv hadde git sig til nede ved husene, 3 gikk ved taugbanestasjonen ovenfor kullhaugen og 4 gikk i Taugbanedalen.

Fredag 27 september.

Jeg var oppe kl. 6 for å komme mig over og se efter dyrene, men da det blåste ganske sterkt ut fjorden og vinden utover dagen øket til storstorm, var det helt umulig å komme over. Det var sån sandføike ut fjorden at luften var helt brun. "Veslekari" blev helt belagt med sand. Snefillene imellem virket som klister.

Lørdag 28de september.

Tørnet ut kl. 6,30. Opsøkte ing. Aasgaard for å få greie på hvad vi skulde gjøre med høiet. Jeg hadde nemlig fåt greie på at "Veslekari" ikke kunde gå over til Hiorthhamn med det. Vi blev da enige om at høiet skulde losses på kaien, og overdekkes så det ikke blev vått. Aasgaard overtok ansvaret for å få det over. Han skulde også sørge for eftersyn med dyrene utover vinteren. Han skulde sende over en mann 2 gange om uken for å se efter og føre. Hilmar Nøis lå i Advent Bay. Han hadde forlist skjøiten sin ved Daudmannsøyra og gikk nå og ventet på anledning til å komme til fangstfeltet. August Stenersen var også i Advent Bay. Jeg snakket med begge og innprentet dem at de ikke måtte røre moskusdyrene. Sysselmannen hadde forresten før han reiste fåt telegrafiske instruksjer fra departementet. Disse var opslått på butikveggen. Jeg flyttet iland om kvelden for å være sikker på å komme over til Hiorthamn dagen efter.

Søndag 29de september.

"Veslekari" var i nattens løp gått til Green Harbour for å hente noemaskingods. Bergmesteren og jeg startet såsnart vi hadde fått litt mat, over fjorden. Det var tale på, så jeg tenkte vi kunde komme over elven tilbake. Vi fikk motorbåtskyss over. Gikk op dalen

mellem Hiorthhamn og Advent City. Her traff vi to store og en kalv. De drog til fjells. Vi gik avgårde i motsatt retning, da vi ikke vilde forstyrre dem. Kommet over til Taugbanedalen traf vi på to voksne og to kalver. Her var den kua som satte avgårde med sån fart da vi slap den. De 4 kalvene nede på bakken holdt sig i ro. De vil nok få bruk for litt eftersyn kanskje. Det manglet oss nå to voksne og 4 kalver. Vi gik op dalen som går over mot Kap Delta. Svingte ned igjen og op til Mt.Opera, men så ikke likt til dyr. Da det var langt på dag alt kunne vi ikke gå utover til Hanaskogdalen. Vi gik over elven som delvis bar, og var i Longyearbyen kl. 18. Jeg hadde snakket med Lofthus og en annen formann som skulde utover mot Revnesset på rypejagt. Opsøkte dem og fikk vite at de hadde truffet alle 6 i Hanaskogdalen. De var som de vi hadde sett, temmelig sky alt. Alle dyrene så ut til å trives godt. Angående graset, mente såvel Rekdal som Andresen at det måtte være bedre betingelser for dyrene til å klare sig i Hiorthhamn enn på Grønland. Bergmesteren og jeg skjöt 5 ryper på turen. Utførsel av ryper fra Spitsbergen burde forresten være forbudt. "Veslekari" kom tilbake kl. 20.

Mandag 30 september.

"Veslekari" tok inn last. Jeg hadde den siste konferanse med Aasgaard. Hundene blev han især pålagt å passe på. De små kalvene vil jo bli ødelagt på få minutter hvis bikjene begynner å jage dem. Bergmesteren skulde følge oss til Norge. Han skulde forsøke å komme innom Bjørnøya. Vi gik ombord kl.20. Lettet kl.22 og gikk ut til Bjørndalen for å vente på lyset.

Tirsdag 1te oktober 1929.

Kl.2 var det såpas lyst at vi kunne gå. N/V dønning så "Veslekari" fik vasket av såg kull og sand. Det var så koldt at det iset på dekket. Så ingen is nedover.

Onsdag 2den oktober 1929.

Vi hadde fint vær til utpå kvelden, da det begynte å blåse fra N/O. Byggmesteren kunde ikke tenke på å komme iland på Bjørnøya. Vi passerte Tunheim kl.17. Satte kurs for Fugløy. Utover natten hadde vi svar sjø og voldsom slingring.

Torsdag 3dje oktober.

Stiv kuling hele dagen. Møtte eller blev passert av "INGER - ELISABETH" om formiddagen. "Severoles" møtte vi ca 60 mil av Fugløy

Fredag 4 oktober.

Fik tak i Fugløkalven kl.4. Kom til Tromsø kl.15. Reiste med

"Kong Harald" om kvelden. Andresen som vistnok hadde noen privaterende i Tromsø gik også iland der. Han fulgte "Kong Harald" til Harstad for å gå ombord i "Veslekari" der. Fra Tromsø til Harstad reiste han på min billett. "Kong Harald" kom $\frac{1}{2}$ time for sent til dagtoget i Trondhjem, hvorfor jeg måtte vente til nattoget. Kom til Oslo den 8de oktober.

Asker den 18de oktober 1929

Olav Staxrud
(sign.)